

Lublin, 20 grudnia 2013 r.

RIO – II – 600/46/2013

Pani Krystyna Jaśkiewicz
Wójt Gminy Sosnowica
ul. Spokojna 10
21 - 230 Sosnowica

Szanowna Pani Wójt

W dniach od 2 września do 28 października 2013 r. (z uzasadnionymi przerwami) Regionalna Izba Obrachunkowa w Lublinie przeprowadziła kompleksową kontrolę gospodarki finansowej gminy Sosnowica. Protokół kontroli omówiono i podpisano 18 listopada 2013 r.

W zakresie niektórych nieprawidłowości o incydentalnym charakterze lub wyeliminowanych w trakcie kontroli, po udzieleniu przez kontrolujących stosownego instruktażu, nie formułowano wniosków pokontrolnych.

Poniżej podaję stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia oraz wnioski co do sposobu ich wyeliminowania, stosownie do przepisów art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1113).

W załączniku do wystąpienia pokontrolnego wskazuję osoby odpowiedzialne za stwierdzone nieprawidłowości.

1. W zakresie rachunkowości i sprawozdawczości

1.1. Nieopisanie systemu informatycznego w zakresie funkcji służącej do obliczania skutków obniżenia górnych stawek w podatku rolnym i od nieruchomości, stanowiących podstawę sporządzenia sprawozdania Rb-PDP „Roczne sprawozdanie z wykonania

dochodów podatkowych gminy” – str. 25 protokołu.

Sporządzić opis systemu informatycznego w zakresie funkcji służącej do obliczania skutków obniżenia górnych stawek w podatku rolnym i od nieruchomości, stanowiących podstawę sporządzenia sprawozdania Rb-PDP „Roczne sprawozdanie z wykonania dochodów podatkowych gminy”, stosownie do przepisów art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. c i ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.).

- 1.2. *Wprowadzenie w 2013 r. sald początkowych na niektórych kontach księgi głównej Urzędu Gminy niezgodnie z saldami wynikającymi z zamknięcia tych kont zlikwidowanej jednostki na koniec 2012 r. – str. 7 protokołu.*

Wykazane w księgach rachunkowych na dzień ich zamknięcia stany aktywów i pasywów ujmować w tej samej wysokości, w otwartych na następny rok obrotowy księgach rachunkowych, zgodnie z przepisami art. 5 ust. 1 ustawy o rachunkowości, w związku z przepisami art. 16 ust. 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

- 1.3. *Niedokonanie ostatecznego zamknięcia ksiąg rachunkowych 2012 r. – str. 8 protokołu.*

Dokonywać ostatecznego zamknięcia ksiąg rachunkowych do 30 kwietnia roku następnego, zgodnie z przepisami § 18 ust. 3 rozporządzenia Ministra Finansów z 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r., poz. 289), powoływanego w dalszej części tego wystąpienia jako „rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.”, pamiętając, że zamknięcie ksiąg rachunkowych polega na nieodwracalnym wyłączeniu możliwości dokonywania zapisów księgowych w zbiorach tworzących zamknięte księgi rachunkowe, z uwzględnieniem art. 13 ust. 2 i 3 ustawy o rachunkowości, stosownie do przepisów art. 12 ust. 5 tej ustawy.

- 1.4. *Wykazanie na koniec 2012 r. na koncie 800 „Fundusz jednostki” salda dwustronnego – str. 7, 8 protokołu.*

Na koncie 800 „Fundusz jednostki” dokonywać zapisów zgodnie z zasadami funkcjonowania tego konta, określonymi w załączniku Nr 3 do rozporządzenia Ministra

Finansów z dnia 5 lipca 2010 r., mając na uwadze, że konto to na koniec roku wykazuje saldo Ma, które oznacza stan funduszu jednostki.

1.5. Przypadki naruszenia porządku systematycznego przy ewidencjonowaniu operacji gospodarczych – str. 7-11 protokołu.

Zapisów operacji gospodarczych dokonywać w porządku systematycznym, w związku z przepisami art. 15 ust. 1 ustawy o rachunkowości, w szczególności:

- operacje związane z naliczaniem i spłatą odsetek od kredytów i pożyczek, w księgach rachunkowych budżetu gminy ujmować:

- naliczenie przez bank odsetek:
  - Wn 909 „Rozliczenia międzyokresowe”,
  - Ma 134 „Kredyty bankowe”(kredyt),
  - Ma 260 „Zobowiązania finansowe” (pożyczka),
- spłata odsetek od kredytu:
  - Wn 902 „Wydatki budżetu”,
  - Ma 133 „Rachunek budżetu”

i równolegle:

- Wn 134 „Kredyty bankowe” (kredyt),
- Wn 260 „Zobowiązania finansowe” (pożyczka),
- Ma 909 „Rozliczenia międzyokresowe”,

- naliczone na koniec kwartału odsetki od należności przypisanych a niewpłaconych ujmować na koncie 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych” w korespondencji z kontem 720 „Przychody z tytułu dochodów budżetowych” (podatkowe) lub 750 „Przychody finansowe” (pozostałe),
- dokonywać na koncie 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych” przypisu odsetek za zwłokę w momencie ich zapłaty (na podstawie dokumentu wpłaty), zgodnie z przepisami art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości – w korespondencji z kontem 720 „Przychody z tytułu dochodów budżetowych” (odsetki od należności podatkowych) lub z kontem 750 (odsetki od należności cywilnoprawnych),
- operacje dotyczące wnoszonych przez wykonawców w formie pieniężnej zabezpieczeń należytego wykonania umowy ujmować w ewidencji księgowej Urzędu Gminy na koncie 139 „Inne rachunki bankowe”, które służy do ewidencji operacji dotyczących środków pieniężnych wydzielonych na innych rachunkach bankowych niż rachunki bieżące i specjalnego przeznaczenia,
- ewidencję zaangażowania wydatków budżetowych roku bieżącego prowadzić na koncie 998 „Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego”, ujmując na stronie Wn równowartość sfinansowanych wydatków budżetowych w danym roku budżetowym i równowartość zaangażowanych wydatków, które będą obciążały wydatki roku następnego, zaś na stronie Ma tego konta - zaangażowanie wydatków, czyli wartość umów, decyzji i innych postanowień, których wykonanie spowoduje

konieczność dokonania wydatków budżetowych w roku bieżącym, stosownie do zasad funkcjonowania tych kont, określonych w załączniku Nr 2 i 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.

- 1.6. *Ujęcie w jednej pozycji – w ewidencji analitycznej środków trwałych – dróg i gruntów pod drogami – str. 12 protokołu.*

Środki trwałe (w tym grunty) ujmować w ewidencji analitycznej w oddzielnej pozycji, zgodnie z przepisami zawartymi w części „Objaśnienia wstępne” rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2010 r. w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT) (Dz. U. Nr 242, poz. 1622), w związku z przepisami art. 40 ust. 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2012 r., poz. 591 z późn. zm.), mając na uwadze, że grunty pod drogami sklasyfikowane są w grupie O „Grunty”.

- 1.7. *Niezgodność ewidencji analitycznej z syntetyczną w zakresie konta 221/J „Należności z tytułu dochodów budżetowych” na koniec 2012 r. oraz konta 101 „Kasa” na koniec listopada 2012 r. – str. 12-13, 16 protokołu.*

Na kontach ksiąg pomocniczych dokonywać zapisów będących uszczegółowieniem i uzupełnieniem zapisów kont księgi głównej, zapewniając zgodność ich sald i zapisów z saldami i zapisami na kontach księgi głównej, zgodnie z przepisami art. 16 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

- 1.8. *Nieprzewodzenie ewidencji szczegółowej do konta 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych” w zakresie należności z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych – str. 13 protokołu.*

Ewidencję szczegółową dochodów – do konta 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych” z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych – prowadzić w podziale na poszczególnych przedsiębiorców, stosownie do zasad funkcjonowania tego konta określonych w załączniku Nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r., celem umożliwienia kontroli terminowości wpłat, mając na uwadze przepisy art. 18 ust. 12 pkt 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012r., poz. 1356 z późn.zm.), zgodnie z którymi w przypadku niedokonania opłaty w wysokości określonej w art. 11¹ ust. 2 i 5 w terminach, o których mowa w art. 11¹ ust. 7 tej ustawy – zezwolenie wygasa,

- 1.9. *Przypadki niebieżącego ewidencjonowania operacji w raportach kasowych – str. 15*

protokołu.

Zapisów w raportach kasowych dokonywać na bieżąco, ujmując wpłaty i wypłaty w tym samym dniu, w którym zostały dokonane, stosownie do przepisów art. 24 ust. 5 pkt 3 ustawy o rachunkowości.

- 1.10. Nieujęcie w księgach rachunkowych 2011 r. i 2012 r. zobowiązań z tytułu składek na rzecz Międzygminnego Związku Celowego we Włodawie (w kwocie 7.728,35 zł). Wykazanie na koncie dzierżawcy na koniec 2011 i 2012 r. nierealnego salda – str. 17-21 protokołu.*

Księgi rachunkowe prowadzić rzetelnie, dokonując w nich zapisów odzwierciedlających stan rzeczywiście, zgodnie z przepisami art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości.

- 1.11. Wykazanie w niektórych pozycjach jednostkowego sprawozdania Rb-27S „Miesięczne/roczne sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego” za okres od początku roku do dnia 31.12.2012 r. danych niezgodnych z ewidencją księgową, a w sprawozdaniu zbiorczym – niezgodnych z danymi wynikającymi ze sprawozdań jednostkowych – str. 24–25 protokołu.*

Jednostkowe sprawozdania budżetowe sporządzać na podstawie ksiąg rachunkowych, a zbiorcze, w szczególności sprawozdań jednostkowych, sporządzać na podstawie sprawozdań jednostkowych jednostek podległych oraz sprawozdania jednostkowego jednostki samorządu terytorialnego, jako jednostki budżetowej i jako organu, zgodnie z przepisami § 6 ust. 1 pkt 1 i 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 20, poz. 103). W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w złożonym sprawozdaniu jednostkowym, egzekwować od kierowników jednostek sporządzających sprawozdania jednostkowe – przed włączeniem zawartych w nich danych do sprawozdań zbiorczych – obowiązek usunięcia nieprawidłowości i skorygowania sprawozdań, stosownie do przepisów § 9 ust. 3–5 tego rozporządzenia.

- 1.12. Niezłożenie – przez Urząd Gminy – deklaracji na podatek od nieruchomości na 2012 r., mimo posiadania nieruchomości zwolnionych z podatku od nieruchomości uchwałą Rady Gminy, a w konsekwencji niewykazanie dla tych nieruchomości w sprawozdaniu Rb-PDP za 2012 r. skutków obniżenia górnych stawek w podatku od nieruchomości (w kwocie 57.209,94 zł) oraz skutków udzielonych ulg i zwolnień w tym podatku (w kwocie 79.458,25 zł). Niewykazanie – w deklaracji na podatek od nieruchomości na*

2013 r. – wszystkich gruntów komunalnych, zwolnionych z tego podatku uchwałą Rady Gminy – str. 28, 29, 39, 40 protokołu.

Składać deklaracje na podatek od nieruchomości od przedmiotów zwolnionych uchwałą Rady Gminy z tego podatku, zgodnie z przepisami art. 6 ust. 10 w związku z art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613 z późn. zm.), a kwoty skutków obniżenia górnych stawek oraz skutków zwolnienia w tym podatku wykazywać w sprawozdaniu Rb-PDP „Roczne sprawozdanie z wykonania dochodów podatkowych gminy” w roku, w którym złożono deklaracje, mając na uwadze przepisy § 3 ust. 1 pkt 9 i 10 w związku z przepisami § 7 ust. 3 „Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego”, stanowiącej załącznik Nr 39 do rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

Złożyć deklarację na podatek od nieruchomości na 2012 r., a także korektę deklaracji na ten podatek na 2013 r. dla gminy Sosnowica, wykazując w nich powierzchnię wszystkich nierozdysponowanych nieruchomości, zwolnionych z podatku uchwałą Rady Gminy, w tym również gruntów, oznaczonych symbolem „dr” (drogi), niebędących gruntami zajętych pod pasy drogowe dróg publicznych, stanowiące własność gminy, zwolnione z tego podatku uchwałą Rady Gminy, mając na uwadze postanowienia § 1 pkt 1 uchwały Nr XXIII/132/04 Rady Gminy Sosnowica z dnia 30 listopada 2004 r. w sprawie wprowadzenia zwolnień od podatku od nieruchomości na terenie gminy Sosnowica, w związku z art. 2 ust. 3 pkt 4 oraz art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.

Kwotę niewłaściwie wykazanych skutków obniżenia górnych stawek oraz udzielonych ulg i zwolnień w podatku od nieruchomości wykazać w prawidłowo sporządzonym sprawozdaniu Rb - PDP, sporządzonym w roku, w którym złożono deklarację (korektę).

Do sprawozdania Rb-PDP załączyć szczegółową informację o kwotach w nim ujętych, w rozbiciu na poszczególne lata, w tym w szczególności z podaniem wielkości skutków, będących wynikiem złożenia deklaracji na 2012 r. oraz korekty deklaracji za 2013 r., w związku z ustaleniami kontroli przeprowadzonej przez RIO.

2. W zakresie budżetu jednostki samorządu terytorialnego:

2.1. W zakresie dochodów budżetowych:

2.1.1. Przypadki niezachowania powszechności opodatkowania, w tym nieopodatkowanie:

- *podatkiem od nieruchomości - gminnego lokalu użytkowego, oddanego w najem oraz nieruchomości (od 2011 r.) należących do spółdzielni,*

- *podatkiem rolnym - gruntów, będących w posiadaniu jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej,*
- *podatkiem leśnym - gruntów, stanowiących własność gminy o powierzchni 1,40 ha, oznaczonych w ewidencji geodezyjnej symbolem „Ls” - str. 33, 39, 40, 48 protokołu, wyjaśnienie Nr III/7 do protokołu kontroli.*

Części nieruchomości, stanowiące własność gminy, oddane w posiadanie innym podmiotom, np. na podstawie umowy najmu, opodatkowywać podatkiem od nieruchomości, zgodnie z przepisami art. 3 ust. 1 pkt 4 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.

Grunty, inne niż użytki rolne, grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych lub lasy, z wyjątkiem zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej opodatkowywać podatkiem od nieruchomości, na podstawie przepisów art. 2 ust. 1 pkt 1 oraz ust. 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, zaś grunty sklasyfikowane w ewidencji gruntów jako użytki rolne, z wyjątkiem zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza, opodatkowywać podatkiem rolnym, zgodnie z przepisami art. 1 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 1381) w związku z art. 21 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2010 r. Nr 193, poz. 1287 z późn. zm.).

Podatników, wskazanych w protokole kontroli, którzy nie wywiązali się z obowiązku przedkładania deklaracji na podatek od nieruchomości i podatek rolny, wezwać do ich złożenia i zapłaty należnych podatków, na podstawie przepisów art. 274a § 1 Ordynacji podatkowej w związku z art. 6 ust. 9 pkt 1 i 3 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych oraz art. 6a ust. 8 pkt 1 i 3 ustawy o podatku rolnym. W przypadku niezłożenia deklaracji, określić decyzją wysokość zobowiązania podatkowego (również za lata ubiegłe), stosownie do przepisów art. 21 § 3 Ordynacji podatkowej, z uwzględnieniem okresu przedawnienia zobowiązań podatkowych, określonego w art. 70 § 1 tej ustawy.

Lasy, z wyjątkiem lasów zajętych na wykonywanie innej działalności gospodarczej niż działalność leśna, opodatkowywać podatkiem leśnym, na podstawie przepisów art. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 465) w związku z art. 21 ust. 1 Prawa geodezyjnego i kartograficznego.

W związku z ustanowieniem 19 września 2012 r. przez sąd kuratora dla spółdzielni, wskazanej w protokole kontroli, pisma doręczać temu kuratorowi, zgodnie z przepisami art. 154 § 1 Ordynacji podatkowej w związku z art. 42 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.).

Złożyć deklarację na podatek leśny na 2012 r., w której wykazać grunty leśne sklasyfikowane w ewidencji gruntów i budynków jako lasy, stanowiące własność gminy

i uregulować należny podatek leśny, stosownie do przepisów art. 1 ust. 1 i 2, art. 2 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 5 pkt 1 i 3 ustawy o podatku leśnym.

2.1.2. Niesprawdzanie deklaracji podatkowych, o czym świadczy:

- *niewyegzekwowanie od podatników wymaganych załączników do deklaracji na podatek leśny i od nieruchomości,*
- *niewezwanie podatników do złożenia korekty deklaracji na podatek rolny, leśny i od nieruchomości na 2012 r., mimo wykazania powierzchni gruntów lub budynków niezgodnej z ewidencją geodezyjną bądź umowami (dzierżawy, użyczenia) albo mimo niewykazania powierzchni gruntów w deklaracjach,*
- *opodatkowanie w 2013 r. podatników podatku od środków transportowych na podstawie niekompletnie wypełnionych deklaracji (nie podano dopuszczalnej masy całkowitej zespołu pojazdów) bądź z zastosowaniem nieprawidłowej stawki – str. 35 - 39, 45, 46 protokołu.*

Sprawdzać przedkładane deklaracje podatkowe, w celu stwierdzenia ich formalnej poprawności oraz ustalenia stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia jego zgodności z przedstawionymi dokumentami, stosownie do przepisów art. 272 pkt 2 i 3 Ordynacji podatkowej.

W przypadku niedołączenia przez podatnika do deklaracji wymaganych załączników postępować w sposób wskazany w przepisach art. 274 § 1 pkt 2 tej ustawy.

Czynności sprawdzające przeprowadzać z zachowaniem zasady pisemnego załatwiania spraw podatkowych i zasady prawdy obiektywnej, stosownie do przepisów art. 122 i art. 126 Ordynacji podatkowej, w związku z art. 280 tej ustawy.

W razie wątpliwości co do rzetelności złożonych deklaracji (np. w przypadku wykazania przez podatnika innej powierzchni gruntów, niż wynikająca z umowy albo w sytuacji gdy podatnik nie podał informacji niezbędnych do zastosowania prawidłowej stawki podatku), wzywać podatnika do udzielenia niezbędnych wyjaśnień lub do ich uzupełnienia, wyznaczając odpowiedni termin oraz wskazując przyczyny, ze względu na które dane zawarte w deklaracji podaje się w wątpliwość, stosownie do przepisów art. 274a § 2 powołanej ustawy.

W sytuacji gdy złożona przez podatnika deklaracja zawiera błędy rachunkowe, inne oczywiste omyłki albo wypełniono ją niezgodnie z ustalonymi wymaganiami, postępować w sposób przewidziany przepisami art. 274 § 1 i 2 Ordynacji podatkowej.

Doprowadzić do zgodności danych zawartych w ewidencji podatkowej z danymi ewidencji geodezyjnej, zgodnie bowiem z przepisami art. 21 ust. 1 Prawa geodezyjnego i kartograficznego, podstawę wymiaru podatków stanowią dane zawarte w ewidencji gruntów i budynków.

Wzwać podatników, wskazanych w protokole kontroli, których

nieruchomości są zwolnione z podatku od nieruchomości uchwałą Rady Gminy, do złożenia korekt deklaracji na podatek od nieruchomości.

Pojazdy opodatkowywać podatkiem od środków transportowych, z zastosowaniem stawki właściwej dla danego rodzaju pojazdu, w związku z przepisami art. 8 i art. 10 ust. 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych. W przypadku wątpliwości co do parametrów technicznych pojazdu, korzystać z uprawnienia do przeprowadzenia oględzin, na podstawie art. 198 § 1 Ordynacji podatkowej, a jeżeli w sprawie wymagane są wiadomości specjalne – z uprawnienia do powołania biegłego w celu wydania opinii, zgodnie z art. 197 § 1 tej ustawy

Wystąpić do wskazanych w protokole podatników podatku od środków transportowych o przedłożenie korekt deklaracji na ten podatek, również za lata ubiegłe, z uwzględnieniem okresu przedawnienia zobowiązań podatkowych, określonego w przepisach art. 70 § 1 Ordynacji podatkowej. W przypadku niewywiązania się z tego obowiązku, określić stosowną decyzją – na podstawie art. 21 § 3 Ordynacji podatkowej – wysokość zobowiązania podatkowego.

2.1.3. Opodatkowanie osób fizycznych podatkiem rolnym i leśnym niezgodnie z ewidencją geodezyjną (przypadki) – str. 42, 43 protokołu.

Doprowadzić do zgodności danych zawartych w ewidencji podatkowej z danymi ewidencji geodezyjnej, w celu ustalenia prawidłowej podstawy opodatkowania, zgodnie bowiem z przepisami art. 21 ust. 1 Prawa geodezyjnego i kartograficznego podstawę wymiaru podatków stanowią dane zawarte w ewidencji gruntów i budynków.

2.1.4. Nieegzekwowanie od osób fizycznych obowiązku złożenia informacji podatkowych – str. 43 protokołu.

Wszystkich podatników, którzy nie wywiązali się z – wynikającego z przepisów art. 6a ust. 5 ustawy o podatku rolnym, art. 6 ust. 2 ustawy o podatku leśnym i art. 6 ust. 6 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych – obowiązku złożenia informacji o gruntach, informacji o lasach oraz informacji o nieruchomościach i obiektach budowlanych wzywać do ich złożenia, stosownie do przepisów art. 274a § 1 w związku z art. 3 pkt 5 Ordynacji podatkowej.

2.1.5. Dokonanie przypisów podatków pod datą 28 lutego 2013 r., mimo doręczenia decyzji

ustalających wysokość zobowiązania podatkowego w marcu 2013 r. – str. 44 protokołu.

Przypisów podatków dokonywać pod datą doręczenia stronie decyzji wymiarowej, stosownie do przepisów § 4 ust. 1 pkt 2 w związku z § 11 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 października 2010 r. w sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 208, poz. 1375), mając na uwadze przepisy art. 212 Ordynacji podatkowej.

Ponadto:

- przy zwalnianiu – w drodze uchwały Rady Gminy – z opodatkowania podatkiem rolnym oraz podatkiem leśnym gruntów, stanowiących wspólnoty gruntowe, uwzględniać przepisy art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 29 czerwca 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych (Dz. U. Nr 28, poz. 169 z późn. zm.), w myśl których wspólnoty gruntowe są nieruchomościami; podatnikami są więc współwłaściciele (posiadacze) gruntów, a nie wspólnota. W przypadku braku możliwości ustalenia wykazów osób uprawnionych do udziału we wspólnotach, o których mowa w przepisach art. 8 cytowanej ustawy, przeprowadzić postępowanie mające na celu ustalenie samoistnych posiadaczy gruntów stanowiących wspólnoty gruntowe, a następnie wyegzekwować od nich informacje o gruntach oraz informacje o lasach, na podstawie przepisów art. 274a § 1 Ordynacji podatkowej, w związku z art. 6a ust. 5 i ust. 9 ustawy o podatku rolnym oraz art. 6 ust. 2 i ust. 6 ustawy o podatku leśnym, celem prawidłowego wykazania w sprawozdaniu Rb-PDP m. in. skutków obniżenia górnych stawek podatkowych oraz udzielonych zwolnień – str. 28, 33, 34 protokołu,
- ustalić faktyczny sposób użytkowania gruntów, oznaczonych w ewidencji gruntów i budynków jako „W LsV”, a następnie wystąpić do Starostwa Powiatowego w Parczewie o dokonanie zmiany w ewidencji gruntów i budynków, biorąc pod uwagę „stanowisko wspólne Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii, Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Ministerstwa Finansów w sprawie zapewnienia aktualności operatów gruntów i budynków...” zamieszczone m.in. na stronie www.old.lublin.rio.gov.pl zakładka „Działalność informacyjna/Majątek”, zgodnie z którym jeżeli w ewidencji gruntów występują oznaczenia dwuczłonowe, których nie przewiduje rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454), należy ustalić faktyczny sposób użytkowania tych gruntów i nadać im właściwe oznaczenie w ewidencji – str. 34 protokołu,
- wyjaśnić, czy zaległości podatkowe z lat 2003 – 2005 podatników, objętych kontrolą, uległy przedawnieniu, mając na uwadze przepisy art. 70 § 1 i § 4 Ordynacji podatkowej, w myśl których zobowiązanie podatkowe przedawnia się z upływem

5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym upłynął termin płatności podatku, przy czym bieg terminu przedawnienia zostaje przerwany wskutek zastosowania środka egzekucyjnego, o którym podatnik został zawiadomiony, a po jego przerwaniu biegnie on na nowo od dnia następującego po dniu, w którym zastosowano środek egzekucyjny. Przedawnione zobowiązania podatkowe odpisywać z ewidencji księgowej, w związku z przepisami art. 59 § 1 pkt 9 Ordynacji podatkowej i art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości – str. 47, 48 protokołu.

2.1.6. Przypadki niepobierania odsetek za zwłokę, od nieterminowo wnoszonych należności z tytułu czynszu dzierżawy oraz od opłat za dostarczanie wody i odbiór ścieków – str. 51, 56 protokołu.

Od nieterminowo regulowanych należności cywilnoprawnych pobierać odsetki za zwłokę w wysokości określonej w umowie, a w przypadku braku uregulowania umownego – w wysokości ustawowej, stosownie do przepisów art. 481 § 1 i 2 w związku z art. 359 § 1 i 2 ustawy Kodeks cywilny, mając na uwadze przepisy art. 42 ust. 5 ustawy o finansach publicznych.

2.1.7. Nieokreślenie taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków, skutkujące pobieraniem opłat na podstawie taryf, zatwierdzonych przez Radę Gminy w 2011 r. – str. 55 protokołu.

Określać taryfy za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków na jeden rok, stosownie do przepisów art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 z późn. zm.), z zastrzeżeniem przepisów art. 24 ust. 9a cytowanej ustawy, stosownie do których na uzasadniony wniosek rada gminy, w drodze uchwały, przedłuża czas obowiązywania dotychczasowych taryf, lecz nie dłużej niż o 1 rok.

Po określeniu taryf, przedkładać Radzie Gminy projekt uchwały w sprawie ich zatwierdzenia, stosownie do przepisów art. 30 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.), w związku z przepisami art. 24 ust. 1 o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

Ponadto rozważyć przedłożenie Radzie Gminy projekt uchwały ustalającej stawkę procentową opłaty adiacenckiej, z tytułu wzrostu wartości nieruchomości w wyniku jej podziału dokonanego na wniosek właściciela lub użytkownika wieczystego, w związku z przepisami art. 98 a ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r.

o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 z późn. zm.) – str. 60 protokołu.

2.2. W zakresie wydatków budżetowych, z uwzględnieniem przepisów o zamówieniach publicznych:

2.2.1. Nieprawidłowości w zakresie formułowania treści ogłoszeń o zamówieniach oraz specyfikacji istotnych warunków zamówień pn.:

a) „Centrum Turystyczne Sosnowica”, polegające na:

- *nieuzasadnionym żądaniu:*
  - * *od każdego z wykonawców występujących wspólnie - oświadczenia o spełnianiu warunków udziału w postępowaniu,*
  - * *od wykonawców mających siedzibę lub miejsce zamieszkania poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej - dokumentów na potwierdzenie niepodlegania wykluczeniu wymaganych w zakresie szerszym niż od wykonawców krajowych,*
- *określeniu kwoty wadium w wysokości 25.000 zł, stanowiącej 3,29 % wartości zamówienia,*
- *zawarciu w dokumentacji pierwszego postępowania (unieważnionego) sprzecznych informacji dotyczących terminu wykonania zamówienia, określając go - w ogłoszeniu i w specyfikacji - na dzień 14 października 2011 r., podczas gdy we wzorze umowy i formularzu oferty - załącznikach do specyfikacji - termin ten określono na dzień 30 listopada 2011 r.,*

b) „Dostawa oleju opałowego w sezonie grzewczym 2012/2013”, polegające na:

- *niejednoznacznym określeniu wymagań stawianych wykonawcom w zakresie warunku dysponowania osobami zdolnymi do wykonania zamówienia (zamawiający nie wskazał kwalifikacji zawodowych i doświadczenia, którymi legitymować się miała osoba zdolna do kierowania pojazdem do przewożenia paliw płynnych),*
- *dopuszczeniu możliwości wykazania przez wykonawców spełniania warunku dotyczącego sytuacji ekonomicznej i finansowej, tj. ubezpieczenia na kwotę co najmniej 100.000 zł, po upływie terminu składania ofert (zamawiający – na potwierdzenie spełniania tego warunku – dopuścił możliwość złożenia oświadczenia wykonawcy o przedłożeniu przed podpisaniem umowy, w przypadku wygrania przetargu, dokumentu potwierdzającego posiadanie wymaganego zabezpieczenia),*
- *żądaniu od wykonawców mających siedzibę lub miejsce zamieszkania poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dokumentów potwierdzających niepodleganie wykluczeniu z postępowania na podstawie art. 24 ust. 1 pkt. 4-9 ustawy, w sytuacji kiedy dokumentów takich nie wymagano od wykonawców krajowych – str. 71-73, 85-86*

protokołu.

Formułując treść ogłoszeń o zamówieniach publicznych oraz specyfikacji istotnych warunków zamówienia jednoznacznie określać informacje dotyczące prowadzonego postępowania, w tym termin wykonania zamówienia, wymagany przepisami art. 36 ust. 1 pkt 4 i art. 41 pkt 6 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 907 z późn. zm.). Zawarcie w ogłoszeniu oraz w specyfikacji, jak i w załączonym do niej wzorze umowy, informacji w w/w zakresie różniących się lub ze sobą sprzecznych uniemożliwia stwierdzenie, jakie w rzeczywistości warunki realizacji zamówienia ustalił zamawiający, co może wprowadzać w błąd wykonawców ubiegających się o udzielenie zamówienia, a w konsekwencji może prowadzić do naruszenia – określonej w przepisach art. 7 ust. 1 cytowanej ustawy – zasady równego traktowania wszystkich wykonawców i prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji.

Do wykonawców wspólnie ubiegających się o udzielenie zamówienia publicznego stosować przepisy dotyczące wykonawcy, zgodnie z przepisami art. 23 ust. 1 i 3 ustawy Prawo zamówień publicznych, w tym w zakresie spełniania warunków wskazanych w przepisach jej art. 22 ust. 1. Celem tych przepisów jest umożliwienie grupie wykonawców połączenia ich doświadczenia, potencjału technicznego, kadrowego, ekonomicznego i finansowego, w sytuacji gdy każdy z osobna nie spełnia warunków udziału w postępowaniu określonych przez zamawiającego. Spełnienie warunków określonych w przepisach art. 22 ust. 1 ustawy ocenia się sumując potencjały wszystkich wykonawców wspólnie ubiegających się o zamówienie. Wykonawcy ci winni być względem siebie komplementarni i spełnienie danego warunku przez jednego lub razem przez wszystkich winno być traktowane jako spełnienie warunku przez konsorcjum. Zbędne jest więc żądanie, by każdy z tych wykonawców składał oświadczenie o spełnianiu warunków, o którym mowa w przepisach art. 44 Prawa zamówień publicznych, w sytuacji gdy wystarczy, że jeden z wykonawców spełnia dany warunek.

Od wykonawców żądać wyłącznie oświadczeń lub dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia postępowania, stosownie do przepisów art. 25 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych i wskazanych w przepisach rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2013 r. w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy, oraz form, w jakich te dokumenty mogą być składane (Dz. U. z 2013 r., poz. 231), pamiętając, że:

- od wykonawców należy żądać tych samych dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu oraz brak podstaw do wykluczenia

z postępowania, niezależnie od tego, czy są to podmioty krajowe, czy też mające siedzibę lub miejsce zamieszkania poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, mając na uwadze obowiązek równego traktowania wszystkich wykonawców i prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia w sposób zapewniający zachowanie uczciwej konkurencji, wynikający z przepisów art. 7 ust. 1 powołanej ustawy,

- żądając od wykonawców – na podstawie § 1 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia – wykazu osób, które będą uczestniczyć w wykonywaniu zamówienia, określać niezbędne do jego wykonania kwalifikacje zawodowe, doświadczenie i wykształcenie tych osób, które zamawiający uzna za spełnienie warunku dysponowania osobami zdolnymi do wykonania zamówienia. Żądanie dokumentów na potwierdzenie spełniania warunków udziału w postępowaniu, w sytuacji kiedy zamawiający tych warunków faktycznie nie sformułował (lub nie sprecyzował), jest zbędne (formalnie pozbawione podstaw prawnych),
- warunki udziału w postępowaniu, o których mowa w art. 22 ust. 1 ustawy, w tym także dotyczące sytuacji ekonomicznej i finansowej, wykonawca jest zobowiązany wykazać – na żądanie zamawiającego i w zakresie przez niego wskazanym – nie później niż na dzień składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub składania ofert, zgodnie z przepisami art. 26 ust. 2a tej ustawy.

Kwotę wadium określać w wysokości nie większej niż 3 % wartości zamówienia, zgodnie z przepisami art. 45 ust. 4 ustawy Prawo zamówień publicznych.

2.2.2. Nieprawidłowości związane z oceną ofert w postępowaniu o udzielenie zamówienia pn. „Centrum Turystyczne Sosnowica”, polegające na:

- *dopuszczeniu do oceny oferty złożonej przez wykonawcę, który złożył wadium w formie gwarancji ubezpieczeniowej niezabezpieczającej wszystkich okoliczności zatrzymania wadium przewidzianych przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych (przy czym wykonawca został wykluczony z postępowania z innych przyczyn),*
- *wezwanie wykonawcy, którego ofertę wybrano jako najkorzystniejszą i któremu udzielono tego zamówienia, do uzupełnienia „formularza rzeczowo-cenowego wraz z harmonogramem”, niebędącego dokumentem, o którym mowa w art. 25 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych, zamiast odrzucenia tej oferty jako niezgodnej z treścią specyfikacji istotnych warunków zamówienia; wykonawca nie złożył też aktualnego odpisu z właściwego rejestru, potwierdzającego brak podstaw do wykluczenia w oparciu o art. 24 ust. 1 pkt 2 ustawy, ze złożonych przez wykonawcę dokumentów nie wynikało również, czy dysponuje osobą posiadającą wymagane przez zamawiającego uprawnienia budowlane bez ograniczeń i 5-letnie doświadczenie w kierowaniu robotami, przy czym w sytuacji, kiedy oferta powinna zostać odrzucona, wezwanie do uzupełnienia tych dokumentów byłoby bezasadne,*
- *poprawianiu omyłek w kosztorysach ofertowych wykonawców, mimo ustalenia ryczałtowego charakteru wynagrodzenia i pomocniczego charakteru przedmiarów*

robót – str. 76, 78-81 protokołu.

Zamówień publicznych udzielać wyłącznie wykonawcom wybranym zgodnie z przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych, stosownie do przepisów jej art. 7 ust. 3.

Przed dokonaniem oceny i porównania złożonych ofert sprawdzać, czy wykonawcy spełniają wszystkie określone w specyfikacji istotnych warunków zamówienia wymagania, w tym dotyczące wadium, w związku z przepisami art. 36 ust. 1 pkt 8 powołanej ustawy, wykluczając z postępowania – na podstawie przepisów art. 24 ust. 2 pkt 2 tej ustawy – tych wykonawców, którzy wnieśli wadium w formach nieprzewidujących wszystkich okoliczności zatrzymania wadium, określonych przepisami art. 46 ust. 4a i 5 ustawy. Złożenie przez wykonawcę wadium w takiej (niekompletnej) formie należy uznać za jego niewniesienie.

Odrzucać oferty, których treść nie odpowiada treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia, stosownie do przepisów art. 89 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 82 ust. 3 ustawy – Prawo zamówień publicznych, w szczególności, jeżeli wykonawca nie złożył wraz z ofertą wszystkich dokumentów stanowiących element merytorycznej treści oferty.

Możliwość wezwania na podstawie art. 26 ust. 3 tej ustawy do uzupełnienia brakujących lub wadliwych oświadczeń i dokumentów dotyczy wyłącznie dokumentów, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy, które mają potwierdzać spełnianie przez wykonawców warunków udziału w postępowaniu oraz spełnianie przez oferowane dostawy, usługi lub roboty budowlane wymagań określonych przez zamawiającego (chyba, że mimo ich złożenia oferta wykonawcy podlega odrzuceniu). Nie jest więc możliwe uzupełnianie na podstawie tego przepisu innych dokumentów wymaganych przez zamawiającego, w tym formularza rzeczowo-cenowego czy harmonogramu, które odnoszą się do treści oferty oraz służą określeniu wzajemnych praw i obowiązków stron w trakcie realizacji tej umowy, w związku z czym niezłożenie takich dokumentów należy traktować jako – niepodlegającą uzupełnieniu w trybie art. 26 ust. 3, ani poprawie w trybie art. 87 ust. 2 ustawy – niezgodność treści oferty z treścią specyfikacji, skutkującą obowiązkiem odrzucenia takiej oferty na podstawie art. 89 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo zamówień publicznych.

Poprawiać w ofercie oczywiste omyłki rachunkowe, z uwzględnieniem konsekwencji rachunkowych dokonanych poprawek, niezwłocznie zawiadamiając o tym wykonawcę, którego oferta została poprawiona, stosownie do przepisów art. 87 ust. 2 pkt 2 powołanej ustawy, mając na uwadze, że przepis ten najczęściej nie znajdzie zastosowania przy ofertach z ceną ryczałtową (nawet tam, gdzie zamawiający pomocniczo wymaga przedstawienia wyliczenia ceny), ponieważ już z istoty ceny ryczałtowej wynika, że jest ona

właściwa bez względu na sposób jej obliczenia i wiążąca dla obu stron umowy, a metoda jej ustalenia nie ma dla zamawiającego znaczenia.

Jeżeli uważa Pani, że wśród wniosków zawartych w tym wystąpieniu są takie, które naruszają prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie, przysługuje Pani – zgodnie z art. 9 ust. 3 i 4 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych – prawo zgłoszenia zastrzeżeń do Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie w ciągu 14 dni od otrzymania tego wystąpienia.

Jednocześnie informuję, że – stosownie do przepisu art. 9 ust. 3 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych – jest Pani zobowiązana zawiadomić Izbę o wykonaniu wniosków pokontrolnych lub o przyczynach ich niewykonania – w formie pisemnej i elektronicznej (plik w formacie Microsoft Word (*.doc) lub Rich Text Format (*.rtf) na adres: wkgf@lublin.rio.gov.pl) – w terminie 30 dni od daty doręczenia Pani tego wystąpienia, mając na uwadze przepisy art. 27 tej ustawy.

Jacek Grządka

Do wiadomości:

Rada Gminy Sosnowica